

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE
höstterminen 2012
Läraryrkesutbildningen i musik
Niklas Bennerholm

Spela tillsammans
Gruppundervisning i slagverk

Handledare: Prof. Dr. Anders Ljungar - Chapelon

Abstract

The purpose of this study is to investigate and to lift forward what percussion teachers who work at the Swedish Municipal School of Music think are the benefits and negative sides of teaching in groups.

The study is based on a qualitative research where four percussion teachers have been interviewed on their opinions on this matter. Their ideas and theories have then been compared and evaluated to previous researches and studies.

The result shows a great advantage to percussion studies in a group, especially if the pupils are young. Although the majority of the data is positive, there are some negative sides to the subject.

Title: play together – teaching percussion in groups.

Keywords: Teaching in groups, Percussion teaching, The Swedish Municipal School of Music

Sammanfattning

Vilka fördelar har gruppundervisning i slagverk? Detta är frågan som genomsyrar hela studien. Studien syftar till att lyfta fram aktiva slagverkspedagogers syn på gruppundervisning inom musik- och kulturskola

Studien bygger på kvalitativ forskning som metod och fyra aktiva slagverkspedagoger har intervjuats. För att ge studien mer trovärdighet har informanternas tankar jämförts med tidigare forskning samt litteraturstudier genomförts.

Studien har visat att det finns många fördelar med gruppundervisning, framförallt under de första åren. Samtliga informanter har varit positiva till gruppundervisning men samtidigt belyst nackdelar som finns när man undervisar i grupp.

Sökord: Slagverkspedagogik, gruppundervisning, musikskolan, Kulturskolan

Innehållsförteckning

Abstract.....	3
Sammanfattning.....	3
Innehållsförteckning.....	4
1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Gruppundervisning.....	6
2. Syfte.....	7
3. Teoretisk bakgrund och tidigare forskning.....	8
3.1 Kulturskolan	8
3.2 Mer tid på musikskolan.....	9
3.3 Gruppundervisning.....	10
4. Metod.....	12
4.1 Förståelsehorisont.....	13
4.2 Val av informanter.	13
4.3 Bearbetning.....	13
4.4 Genus.....	14
5. Resultat.....	15
5.1 Informanterna.....	15
5.2 Anledning till val av gruppundervisning.....	16
5.3 Organisation.....	17
5.4 Innehåll	19
5.5 Noter.....	20
5.6 Pedagogiska vinster med grupp.....	21
5.7 Socialt.....	23
5.8 Upplevelser.....	25
5.9 Spretiga grupper.....	27
6. Resultatdiskussion.....	29
6.1 Tid	29
6.2 Det sociala sammanhanget	29
6.3 Spretiga grupper.....	30
6.4 Musikalisk upplevelse.....	31
6.5 Teknik och progression.....	31
6.6 Vikten av att ha kvar enskilda lektioner.....	32
6.7 Resultat i förhållande till forskningsfrågorna.....	32
6.8 Förslag till fortsatt forskning.....	33
Referenser.....	34
Bilagor.....	35

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Så länge jag kan minnas har det funnits trummor i mitt liv på ett eller annat sätt. Redan som sjuåring började jag ta lektioner av en pedagog på ett studieförbund. Sedan följde spel i orkester vid tio års ålder och några år senare även lektioner på den kommunala musikskolan. Efter gymnasiet spenderades ett år i värnplikten som musiksoldat som följdes av studier på folkhögskola samt till slut musikhögskolan i Malmö. För tillfället studerar jag min sista termin på musikhögskolan i Malmö för att bli slagverkspedagog. Att spela musik har alltid tagit en stor del av min tid och fritid. Därför har det blivit naturligt för mig att umgås mycket med musiker och känna samhörighet i musikaliska sammanhang. Att komma till repetitioner och spela konserter har alltid varit något att se fram emot för mig, inte enbart för att spela utan även att få umgås med mina vänner och bandmedlemmar.

Under min utbildning i Malmö har jag varit runt på kulturskolor i Skåne och vikarierat mycket. Något som har förvånat mig är hur få trumelever på kulturskolor idag som spelar i ett musikaliskt sammanhang utöver lektionstiden. Många elever jag mött kommer till kulturskolan tjugo minuter i veckan spelar upp sin läxa och får en ny. I bästa fall så övar de lite hemma där emellan. Det fick mig att börja fundera på vad eleverna hade för syfte med att lära sig spela ett instrument. Många elever på kulturskolan slutar idag efter bara två till tre år. Carlsson (2003). Kanske kan detta vara en anledning till att musik/kulturskolan har svårt att hålla kvar eleverna i undervisningen.

Det jag försöker lära eleverna när jag undervisar i trumset är att hålla tempot, spela med musiken, lyssna på musiken och vara lyhörd så att man kan hjälpa de andra i bandet. Många pedagoger med mig har som mål med undervisningen att eleverna ska fungera i en ensemble. Om man börja resonera kring hur man ska lyckas med dessa mål är det inte helt främmande att snegla på hur idrotten gör. Självklart är idrott och musik två helt olika saker. Med det sagt ska man inte förkasta idrottens metoder utan istället kan man försöka överföra det som verkar bra till musikundervisning. Något som idrotten brukar lyckas med är att få utövarna att förstå syftet med vad de gör. Till exempel: jag övar på att pricka bollen i mål för att i match så är det avgörande. Går det att ha samma tänk i musikundervisning?

Det kan finnas en fara att lägga för stor vikt vid tekniska detaljer tidigt i undervisningen. Låt oss göra ett tankeexperiment! Vi tänker oss att en fotbollsspelare kom 20 minuter i veckan till en privat tränare som gick igenom alla grunder med fotbollsspelaren, de övade på att dribbla, på att pricka mål och på att löpa till exempel. Skulle den här personen förstå vad den sysslade med? Hur skulle personen klara sig i en matchsituation?

1.2 Gruppundervisning

Dessa tankar fick mig att fundera på gruppundervisning. Vad har gruppundervisning för fördelar? Kan det kanske rent av vara så att gruppundervisning är ett sätt för elever att förstå syftet med vad de gör snabbare?

Under senare år har gruppundervisning blivit allt mer vanligt på kulturskolorna runt om i Sverige. På vissa skolor är det till och med obligatoriskt att undervisa i grupp. Detta har skett främst på grund av nedskärningar och försök till att spara pengar, mer elever per lärare ger mer pengar till kulturskolan.

Personligen har jag ingen erfarenhet av att bli undervisad i grupp på trummor. På grund av den rådande situationen på kulturskolan idag är jag därför extra nyfiken på dess för och nackdelar.

Med denna studie vill jag verkligen inte argumentera emot enskild undervisning. Att ta bort enskild undervisning skulle vara en stor förlust för musik/kulturskolor. Vissa elever har behov av enskild undervisning och att få individuellt anpassad undervisning är en förmån som vore synd att göra sig av med.

2. Syfte

Syftet med studien är att få ökad förståelse för gruppundervisningens för- och nackdelar med fokus på de första åren på musik och kulturskola.

Denna studie innefattar endast gruppundervisning på instrumentallektioner. Det innebär att lektioner som ensemblektioner orkesterverksamhet och liknande som också kan ses som gruppundervisning inte kommer undersökas.

Frågor som användes i intervjuerna kan delas in i tre undergrupper:

Gruppundervisningens fördelar det första året.

Problem som kan uppstå med allt för heterogena grupper.

Gruppundervisningens nackdelar.

Studien belyser endast lärare som aktivt bedriver gruppundervisning, vilket betyder att åsikter från lärare som är motståndare till gruppundervisning inte tas upp.

3. Teoretisk bakgrund och tidigare forskning

Detta kapitel kommer ta upp musik/kulturskolans historia och samt diskutera hur man behåller elever på musik/kulturskolan. Vidare redogörs för vad tidigare forskning har sagt om gruppundervisning.

3.1 Kulturskolan

Musikskolan startade i liten omfattning på 1940- talet men det tog ytterligare tjugo år fram till 1960 talet innan den hade växt sig stor och blivit allmänt förekommande. Innan musikskolan startade hade ungdomar haft möjlighet att lära sig instrument om än i mindre utsträckning. Alternativen som erbjöds för att lära sig ett instrument var genom militärmusik, bruksmusikkårer, läroverket och kyrkan. Även privat undervisning förekom för de som hade råd.

Musikskolans mål var att erbjuda möjlighet att utvecklas på ett instrument eller sång oberoende av ekonomisk, kulturell eller social bakgrund. Det fanns även en ambition om att skapa en positiv och meningsfull fritid för ungdomarna

På 1980 talet började en breddning av musikskolan och man började ta in fler konstformer i verksamheten och de första kulturskolorna bildades. Detta har flera kommuner tagit efter och idag består 153 av landets 278 skolor av minst tre konstformer.

Musik/kulturskola är idag styrt på kommunal nivå och det är därför svårt att ha gemensamma mål och syften för samtliga skolor. (www.smok.se)

När musikskolan växte sig stor under 1960 talet skapades en stor efterfrågan av pedagoger på musikskolorna. För att fylla det stora behovet av lärare så anställdes bland annat före detta militärmusiker och solistiskt utbildade klassiska musiker, men den största delen lärare som anställdes var helt utan musik eller musikpedagogisk utbildning. Rostvall, West (1998)

3.2 Mer tid på musikskolan

Musik och kulturskolan har idag inga stora problem med rekrytering. Det som är kulturskolans problem är att många elever slutar efter bara något år Becker (2012). I en artikel som publicerades i tidningen Musikanten har Becker intervjuat 7 stycken hometelever som efter gymnasiet valt att fortsätta spela. Dessa elever säger att största anledningen till att de stannat kvar i musik/kulturskola är den gemenskapen de hittat där. Några elever vittnar om en kulturskola där man har kunnat som de säger ”hänga” och träffa vänner och spela. Eleverna vittnar om vikten av att ha tid på stället och kunna hänga samt spela i olika ensembler och åka iväg på resor.

Att tillbringa mycket tid vid sitt instrument samt i en inspirerande miljö är viktigt för att utvecklas. Malcom Gladwell (2008) har i sin bok outliers studerat vad det är som gör att personer blir experter på sitt område. Det han nämner i den boken är ”the 10,000 hour rule”. Han menar att om man lägger ner tiotusen timmar på det man vill bli bra på så kommer man till slut lyckas.

Birgestam & Källner (2011) Försöker i sin uppsats ”Det är därför man är med i orkestern, för fikar. Fikar är helt galet gott” ta reda på vad det är som får elever att engagera sig i frivillig musikverksamhet så som körer, orkestrar och ensembler. I sin undersökning så utförde de gruppintervjuer med tre olika ensembler. Samtliga ensembler lyfte fram vikten av det sociala och att man kom till repetitionerna för att umgås med sina vänner. Däremot menade de också att det var inte bara att umgås som var viktigt utan även att prestera bra tillsammans och att jobba på att ensemblen skulle låta bra.

Att få kulturskolan att bli en mötesplats och ett ställe dit elever vill komma och tillbringa mycket tid har Ruben Andersson (2003) skrivit om. Han menar att pedagogerna mer borde se sig som tränare och att kulturskolan ska vara en plats dit man kommer och tränar på sitt instrument.

”Det ska vara en upplevelse att gå till musikskolan, en del av ett socialt liv,”

”Bättre att eleverna spelar två timmar här tillsammans med många andra än att de spelar 20 minuter, går hem och inte spelar alls tills nästa gång”

3.3 Gruppundervisning

Gruppundervisning har på senare tid blivit mer och mer uppmärksammas. När musikskolan startade var den rådande undervisningen konservatoriemodellen. Eleverna kom då en och en och jobbade med klassiska stycken och etyder med fokus på notbaserat lärande (Rostwall & West, 1998)

Under de senaste decennierna har musik- och kulturskolorna varit tvungna till stor nedskärning, vilket har lett till ett krav från många rektorer att börja med gruppundervisning även bland instrumentgrupper som vanligtvis inte har tradition inom det. I sin uppsats skriver Lidman & Johansson (2005) att den främsta anledningen till att lärare de har intervjuat valt gruppundervisning beror på ekonomiska problem.

Kulturskolan brottas idag med att hålla kvar elever i undervisningen, och flera studier visar på att en stor del av eleverna idag slutar musik/kulturskolan efter bara 2-3 år. Många elever anser att 20 minuter är för lite och att undervisningen blir lidande på grund av tidsbristen. (Carlsson,2003)

Bo Ingvar Olsson (1994) menar att lärare idag har en hög ambitionsnivå och en förhoppning om att kunna göra betydligt mer än vad som är rimligt på en tjugominuterslektion. Efter att ha pratat med lärare har han dragit slutsatserna att kulturskolelärare vill:

- möta eleverna ofta och länge
- träna improvisation och teori
- utveckla sina elevers fantasi och musikaliska initiativförmåga genom olika kreativa aktiviteter.

Detta anser Olsson inte är möjligt på 20 minuter i veckan.

Vidare säger han att enskild lektion är ett mycket tryggt undervisningssätt som både eleven, föräldrarna och läraren känner sig bekväma med. Den följer traditionen och man vet vad som förväntas. Trots detta är det väldigt många elever på kulturskolan som slutar. Olsson tror att den sociala stimulans som gruppundervisningen ger är väldigt viktig för att barnen och ungdomarna ska vilja fortsätta spela vilket även stöds av Carlsson (2003). Något han anser viktigt är den positiva kraft som finns elever emellan som läraren skulle kunna utnyttja mer till sin pedagogiska fördel.

Elever framhåller inte alltid sin strävan efter att bli skickliga instrumentalister, utan ser oftast den sociala biten som det viktigaste i undervisningen Carlsson (2003). Olsson (1994) menar också att tjugominuterslektionen låser innehållet, och man blir tvungen att prioritera det som känns mest betydelsefullt och rationellt så som enkel teori, grundläggande färdigheter på instrument samt att förklara saker i spelboken.

Kreativa uppgifter tar mycket tid och får ofta stå tillbaka på grund av tidsbrist. Dessa tankar stöds av Carlsson (2003). Carlsson har i sin studie intervjuat barn och ungdomar från kulturskolan. Han menar att lekfullhet är viktigt för barns förmåga att ta till sig kunskap.

När han frågade eleverna om deras tankar om undervisning så upplevdes den individuella undervisningen mer formell och fokus ansågs ofta ligga på instrumenttekniska och teoretiska moment. Däremot upplevdes gruppundervisningssituationen mindre formell och läraren sågs

mer som en handledare eller en medmusikant, samt att eleverna upplevde att de kunde lära av varandra och hinna med mer moment till skillnad från den enskilde lektionen där man oftast bara hinner med att förhöra läxan samt gå igenom nästa veckas läxa.

Tidsbristen vid enskilda lektioner tas även upp av Rostwall & West som menar på att läraren blir tvungen att effektivisera undervisningen vilket leder till att läraren lotsar eleverna, det vill säga serverar problemlösningar samt rättar fel innan eleven har uppfattat dessa. Likaså blir de enskilda lektionerna väldigt lärarledda vilket skapar en sorts beroende av läraren. Rostwall, West (1998) menar att för att göra musik till en del i barns och ungdomars identitetsskapande behöver de uttrycka sig utan instruktioner av en lärare. Detta ges det bättre förutsättning för i gruppundervisning där eleverna kan lära av varandra samt lyssna och reflektera utan att själva stå i centrum för lärarens instruktioner.

I en artikel från lärarnas nyheter skriver Ruben Andersson (2003) om ämnet. Andersson menar att musik är något man gör tillsammans och anser att instrumentallektionerna ska innehålla så mycket musik som möjligt. I sin artikel drar han paralleller till idrottsvärlden och fotbollen. Andersson påstår att ingen fotbollstränare säger åt barnen att gå hem och öva på specifika tekniska moment så som hörnsparkar som de senare ska redovisa veckan efter. Om en fotbollsspelare är tillräckligt intresserad så kommer vederbörande att öva på det ändå.

”Musik är något man gör tillsammans och en lektion bör i huvudsak bestå av musik, inte bara av ”torra” övningar för övningarnas egen skull.”

Att jämföra musik med idrott som Andersson gör är intressant och idrottsvärlden och musikalivet har mycket gemensamt. Samtidigt måste man vara medveten om att det är två olika saker som inte går att likställa.

4. Metod

Denna studie syftar till att få ökad förståelse för gruppundervisning genom att intervjua aktiva slagverkspedagoger som har stor erfarenhet av gruppundervisning. För att få ut så mycket av informanterna som möjligt har jag valt kvalitativ forskning, med låg grad av standardisering och strukturer som metod.

I en *standardiserad intervju* ställer man samma frågor i samma ordningsföljd för att få ett så mätbart resultat som möjligt som man senare ska kunna jämföra.

I en helt *ostandardiserad intervju* kommer man på frågorna efterhand som intervjun fortlöper samt ställer dem i den ordning som man tycker fyller syftet bäst. Det gör att informanten kan sväva ut mer och man kan följa upp frågorna lättare och få mer uttömmande svar.

Om man använder sig av frågor med fasta svarsalternativ så kallas det *strukturerad intervju*. Graden av hur strukturerad intervjun är i förhållande till hur öppna frågorna är. Man kan ställa frågor som går att svara ja och nej på men för att göra en intervju mer ostrukturerad så kan man ställa frågor som till exempel: vad är din synpunkt på...och så vidare. (Patel & Davidson, 1994)

Jag valde en relativ låg standardisering och struktur på mina intervjuer för att låta informanterna få sväva ut och få så uttömmande svar som möjligt. Jag ville få möjlighet att låta informanten komma in på sidospår där information kan komma fram som annars inte hade blivit belyst. Jag anser att jag inte skulle kunna få den information som jag fick med allt för standardiserade och strukturerade intervjuer.

Jag hade ett visst antal frågor förberedda och frågorna ställde jag i den ordningen som jag uppfattade gav mest flyt åt samtalet och lät informanterna få tala till punkt samt svara så uttömmande som möjligt. Frågorna användes dessutom inte som direkta frågor, utan var för det mesta bara som ett stöd för att hålla igång intervjun.

Alla intervjuer spelades in på en zoom som endast tog upp ljudet. Jag valde att bara använda ljudupptagning och inte videoinspelning. Anledningen till det var att jag ansåg att det räckte samt att i vissa fall tror jag att videon hade hämmat intervjun. Jag försökte skapa en så avslappnad och öppen stämning som möjligt och lät därför alltid informanterna välja plats för intervjun. Två av intervjuerna gjordes på respektive informants arbetsplats, en intervju gjordes på ett kafé samt en hemma hos en informant. Jag försökte få till en så avslappnad diskussion som möjligt för att låta informanten känna att det var öppet att tala fritt. Dock är jag medveten om att jag med min bakgrund och mina åsikter inte kan vara helt opartisk och objektiv. Jag är medveten om att mina åsikter säkert lyste igenom och att jag vid vissa tillfällen förmodligen ställde ledande frågor.

4.1 Förståelsehorisont

När man gör en kvalitativ intervju är det svårt att vara objektiv. Inom hermeneutiken anser man att forskarens förförståelse och åsikter är en del av forskningen samt nödvändig för att tolka den information informanten ger. (Kvale & Brinkmann, 2009).

Min förförståelse ligger i att jag som musiker och snart utbildad slagverkspedagog känner mig väl förtrogen med området. Jag känner väl till fackspråket och har vistats mycket i slagverkskretsar.

Jag har fått en pedagogutbildning från musikhögskolan i Malmö där vi har tagit upp och diskuterat mycket kring gruppundervisning på kulturskolor. Och har även undervisat en hel del på kulturskolor runt om i Skåne under min utbildning. Innan intervjuerna ägnade jag mycket tid till att läsa tidigare forskning i ämnet.

4.2 Val av informanter.

För att få ut så mycket som möjligt av intervjuerna valde jag att söka upp tre pedagoger som hade stor vana vid gruppundervisning samt en pedagog som ganska nyligen hade börjat med gruppundervisning. Jag ville höra slagverkspedagogers tankar om gruppundervisning. Därför valde jag att utesluta pedagoger som var motståndare till gruppundervisning. Jag är medveten om att detta kan ge en vinklad bild av situationen och åsikterna inte kan ses som absoluta. Anledningen till att jag även valde en pedagog med relativt liten erfarenhet av gruppundervisning var att jag ansåg att han hade ett projekt som var av intresse för undersökningen.

Jag valde själv vilka pedagoger som skulle studeras och sökte upp dem.

Innan intervjuerna informerade jag informanterna om studiens ämne och syfte. Jag förklarade även för informanterna att deras medverkan var frivillig och att deras anonymitet skulle behållas. Detta gjorde jag för att låta de känna sig trygga och kunna prata så öppet som möjligt.

4.3 Bearbetning

Första steget för att tolka den data jag fick in av intervjuerna var att transkribera alla intervjuer till text ordagrant. Efter jag transkriberat alla texter läste jag igenom alla intervjuer rakt igenom och antecknade därefter tankar som slog mig. Nästa steg var att jag läste igenom intervjuerna vad för sig och skrev tankar efter varje genomläsning. Efter jag hade gjort detta började jag gå in i texterna och stryka under och färgkoda informationen i olika kategorier jag delade sin in den informationen som ansåg relatera till studien i fem olika kategorier och sammanställde informanternas tankar under vardera kategori.

4.4 Genus

De finns idag väldigt få kvinnliga slagverkspedagoger som jobbar ute på kulturskolor. Därför har jag valt att inte ta hänsyn till genusproblematiken och enbart använt mig av manliga informanter.

5. Resultat

I resultatkapitlet sammanställs de tankar som informanterna har uttryckt.

Efter att gått igenom alla inspelningarna, transkriberat ordagrant och sedan suttit och analyserat transkriptionerna har de tankar som är av relevans för studien valts ut samt kategoriserats. Rubrikerna är inte direkta frågor som har använts vid intervjuerna utan rubrikerna som tillkommit av att jag som forskare har kategoriserat svaren.

5.1 Informanterna

Pedagogerna A B och C har lång erfarenhet av gruppundervisning inom kulturskola.

Pedagog D är relativt nyexaminerad och har därför betydligt mindre erfarenhet än de andra tre. Pedagogen har däremot ett projekt som ansågs vara relevant för studien och fick därför vara med i undersökningen.

5.2 Anledning till val av gruppundervisning

Pedagog A.

har alltid föredragit gruppundervisning och menar att man idag inte har något val. På grund av nedskärningar så går det inte att ha individuella lektioner. Eleverna skulle bara få en kvart var.

Pedagog B

har alltid undervisat i grupp och föredragit det. Det började med att han tog över en rådande struktur på sin första arbetsplats där gruppundervisning var normen. I början reflekterade han inte mycket, men efter utbildning och erfarenhet har det blivit ett mer aktivt beslut.

Pedagog C

hade förutfattade meningar om gruppundervisning i början. Han kunde bara se nackdelar och stångade och kämpade för att behålla individuell undervisning väldigt länge. Efter tio år hade han sin första grupplektion. Det var inte ett aktivt beslut utan var en ren ekonomisk åtgärd på grund av besparingar. Han ville egentligen inte ha gruppundervisning för att han upplevde det svårt att få individuellt anpassade lektioner samt svårt att få en grupp som följs åt i samma takt. Gruppen spretar alltid. Detta såg han bara som negativt. Informanten berättar att han för sent insåg att man inte kan blunda för gruppundervisningens fördelar, de är stora och nackdelarna går att rätta till, även om det krävs lite extra av pedagogen.

Pedagog D

är positivt inställd till gruppundervisning och startade nyligen en grupp med 12 nybörjare. För att minska kön till slagverkslektionerna på kulturskolan lät han barn och ungdomar som stod i kö få möjlighet att komma femtio minuter i veckan och spela i grupp.

5.3 Organisation

Pedagog A

delar in eleverna i grupper främst utefter hur begåvade och motiverade de är men lägger också stor vikt vid det sociala. Han menar att om en grupp fungerar väldigt bra socialt så kan det vara mer värt än att de är på samma nivå.

Normen är att ha 3 elever i varje grupp och vill helst att de ska ha börjat fjärdeklass innan de börjar på kulturskolan.

Han blir ibland tvungen att ha elever enskilt. Detta beror oftast på att eleven är väldigt duktig eller har väldigt svårt för sig. Även schematekniska problem gör att han ibland måste ha elever enskilt.

Pedagog B

börjar första året med att ha eleverna i en storgruppen på sex personer. Till andra året så har han under år ett lagt märket till vilka elever som fungerar bra ihop och vilka som är motiverade och så vidare. Till år två delas eleverna upp i par som sätts ihop utefter nivåanpassning och hur bra de fungerar ihop. Oftast viktigare att det fungerar socialt än att de är på samma nivå.

Detta året har dessutom kulturskolan där han jobbar börjat med ett nytt projekt, nämligen att ge extra resurser till speciellt begåvade elever. Det innebär att 3 elever per heltidsanställd lärare kan ansöka om att få enskilda lektioner a 50 minuter i veckan till en höjd terminskostnad. Viktigt att belysa är att det inte handlar om att köpa sig före i kön utan det är läraren som väljer ut vilka han tycker ska få möjlighet att söka dessa platser.

De har även enskilda lektioner till elever som har lite svårare för det. Dessa elever får 30 min enskilt i veckan. Innan denna struktur infördes brukade han dela upp så att de bästa eleverna fick enskilda lektioner. Som mest gav han 40 minuter i veckan till en riktigt begåvad elev.

Pedagog C

Anledningen till att pedagogen började med gruppundervisning hade ekonomiska skäl. Ledningen från skolan han jobbade på krävde det och pedagogen var negativt inställd. Pedagogen belyser den ekonomiska vinsten samt schematekniska fördelarna med gruppundervisning och pratar mycket om hur man kan få ett behagligare undervisningsschema med grupplektioner. Han brukar ta bort två undervisningsveckor i slutet av terminen och istället köra storgruppsundervisning de veckorna .

Pedagog D

låter alla elever som börjar på kulturskolan börja i grupp.

Kulturskolan där pedagogen jobbar har väldigt långa köer till slagverk. För att minska köerna en aning har han startat en grupp för nybörjare på 12 personer bestående av barn och ungdomar som fortfarande inte har fått någon plats på kulturskolan. Eleverna behåller sin plats i kön och får samtidigt tjuvstarta lite och se vad det handlar om.

5.4 Innehåll

pedagog A

belyser vikten av att lära sig noggrannhet i början. Pedagogen börjar alltid med övningsplatta och noter första året. Han är medveten om att det idag är mycket folk som har en kritisk inställning till noter och övningsplatta, men menar att det beror på att allt gammalt är dåligt. Anledningen till att han använder noter och övningsplatta är att han tycker det är viktigt att få en bra grund att stå på. Progressionen är övningsplatta och noter men han spelar mycket trumset för att de ska ha kul.

Han tycker det är viktigt att man gör varje moment noggrant och inte går igenom massa moment flyktigt. Hellre färre moment bra än många moment flyktigt. På lektionerna i grupp spelar de mycket tillsammans som slagverksensemble och även till förinspelad musik. Det han brukar göra är att låta eleverna spela fyra takter var. Då lär de sig att alltid vara närvarande även när de inte spela.

Pedagog B

Under första året som eleverna går hos pedagogen träffas sex elever 45 minuter en gång i veckan. Under det året anser pedagogen att det är viktigare att musicera än att jobba med detaljer.

Det han går igenom är främst: att lära eleverna hålla trumstockarna rätt, time, anslag, puls samt grundläggande noter. Mycket utav övningarna bygger på lekar så som att skicka rytmer till varandra och låta en puls gå runt i ringen och så vidare. Han bygger upp lektionerna så att ungefär 30 % av lektionstiden går till att spela på teknikövningar på övningsplatta i grupp. Resten av tiden går till att spela trumset och liknande. För att lösa problemet med så många elever låter han dem stå i par vid trumseten och bytas av.

Pedagog C

vill ha mycket musik i sin undervisning.

Ju längre han undervisat desto mer har han lugnat ner sig. Innan ville han vidare till nästa moment direkt och kunde inte hejda sig för att visa nästa komp och hur kul eleven skulle tycka det var när den lärde sig det. Idag anser han det vara viktigare att stanna lite längre på varje moment och gå igenom det grundligt.

Idag står han nästan hela lektionstiden vid en synt och spelar med eleverna istället för att prata och instruera allt för mycket.

När han undervisade på 80 talet så började han alltid med att spela övningsplatta första terminen och eleverna fick inte prova på trumsetet före termin två. Detta anser han är helt otänkbart idag. Att ha en trumlektion idag utan att spela till musik är helt uteslutet. Däremot har det stora fördelar att spela övningsplatta första terminen. Han menar att utvecklingskurvan

på trumset i termin två blir enorm om man har jobbat grundligt med all teknik och rytmläsning från början säger han.

pedagog D

I sin nybörjargrupp bestående av 12 elever går pedagogen igenom mycket grundläggande teknik med fokus på drumcorps. Eleverna står med varsin övningsplatta och lär sig spela tillsammans. De lär sig lite noter och lite teknikövningar. Vikt läggs vid att hålla stockarna rätt och diverse koordinationsmoment. Pedagogen har valt att lägga nybörjargruppen samtidigt som den yngsta orkestern repeterar. Detta gör att han kan ta med eleverna in och spela tillsammans med orkestern.

5.5 Noter

Pedagog A

anser att noter är ett bra redskap från början. Noter stärker den rytmiska känslan och förmågan att uppfatta rytmer. Första terminen är det mycket fokus på noter och övningsplatta. Han går igenom grundligt de vanligaste notvärdena och tränar på att känna igen figurer. Han anser att det är slöseri med tid att inte lära eleverna noter, eftersom det bara tar fem till tio minuter per lektion.

Bra notläsning fyller fler funktioner än vad den yngre generationen tror, anser pedagogen. Eleverna lär sig fokusera, får bättre pulskänslan, bättre rytmgehör och time. När de kommer till trumsetet hör de direkt när de spelar rätt eller fel.

Pedagog B

har en annan åsikt än pedagog A. Han menar att gehörsundervisning är det bästa att börja med och att notläsning kan försämra det rytmiska gehöret. Han drar paralleller till att lära sig läsa och skriva.

Pedagogen menar att språkgehöret försämras när man lär sig skriva. Många barn när de lär sig skriva stavar ordet du med v ”dov” det är för att det finns ett litet svagt v ljud i slutet av ordet som vi som skriver inte hör för att vi är så låsta vid det visuella. Samma sak uppstår i musiken menar han. Därför börjar pedagogen aldrig med noter innan termin två, och samtidigt som han introducerar att läsa noter så introducerar han även att skriva noter.

Pedagog C

börjar alltid med notläsning, det passar honom bra säger han. Han har testat att undervisa på gehör men anser att fördelarna med noter är stora. När jag frågar om han anser att det hämmar kreativiteten så svarar han att trumnoter är så pass lös i strukturen så det är väldigt liten risk att det ska hända. Han ser trumnoter mer som ett schema att följa.

5.6 Pedagogiska vinster med grupp

pedagog A

anser att den sociala vinsten av gruppundervisning är väldigt stor och gör att eleverna tycker det är kul och vill komma tillbaka till lektionerna. Vinsten med att ha en grupp är att man kan planera undervisningen så den blir rolig utefter gruppen menar pedagogen. Eftersom man har en grupp kan man spela tillsammans i ensembleform eller liknande. Vidare anser han att eleverna lär sig puls och time bättre när de blir undervisade i grupp. Han säger att det blir en slags massrörelse och eleverna rycks med och tycker det är fräckt.

Att eleverna får känna att de gör någonting tillsammans tycker han är viktigt. Också att eleverna får lära sig att våga göra bort sig inför gruppen. Det hjälper eleverna att få bort vissa spärrar som finns att spela inför folk. Han menar att om man bygger upp självförtroendet i gruppen så tror han att det är större chans att eleverna vågar spela i konstellationer utanför undervisningen.

Pedagog B

”det är svårt att öva passningsspel i hockey när man tränar själv.”

Pedagogen tycker att den största fördelen med att undervisa i grupp är att man får med samspelet från början. Eleverna lär sig både time puls och samspel bättre i gruppundervisning. Time är något som är relativt till något annat säger han och menar därför att i grupp så måste man hela tiden anpassa sig till alla vilket man inte behöver på enskilda lektioner.

I individuell undervisning så lär sig eleven fler komp och kan spela mer koordinationskrävande moment första året. Pedagogen tycker sig dock se att eleverna inte har något sammanhang att stoppa in det i. Eleverna har svårt att relatera kompen till musiken.

Pedagog C

tycker att den största vinsten med att ha eleverna i grupp är tiden. I stort sett alla hans argument för gruppundervisning är tidsrelaterade. Han menar att elever idag inte övar lika mycket hemma vilket innebär att lektionstiden har blivit viktigare. Ju längre lektion desto bättre. Om man har en grupp på 4-5 elever och går långsamt fram så tror pedagogen att små tekniska problem kommer lösa sig automatiskt bara man spelar tillräckligt länge. Fördelen med individuella lektioner som inte är lika lätt i gruppundervisning är att hela tiden individanpassa undervisningen efter den nivån som eleven är på. Om man bara har en elev kan man hela tiden anpassa undervisningen så att eleven få lagom mycket utmaning. Han anser att tekniken blir lidande i gruppundervisning de första åren, men säger samtidigt att han inte vet om det kommer rätta till sig automatiskt efter hand.

”och att då säga: du ska inte spela trummor i 20 minuter du ska spela trummor en timme o 20 minuter i veckan. det kan ju bara var positivt. /...../ alla dom här den problematiken jag pratar om med att det är ojämnt i gruppen. då får man kanske sätta sig över det och försöka se det positivt istället.”

Pedagog D

”jag tycker det känns som man hinner, det är mer spela mer när man har längre tid. dom tio minuterna gör ganska mycket man får extra, för det tar ju alltid en liten stund att komma igång med lektionen och man snackar lite o nån ska packa upp o tja lite så. /...../ även om man är 2 elever o man snackar lite så blir den här uppstartstiden typ den samma fast man har desto mer tid o spela sen ju.”

Även pedagog D tycker att tidsvinsten är en fördel när man undervisar i grupp. Han säger att om man bara har 20 minuter med en elev så tar det så lång tid att säga hej och packa upp och så vidare att man knappt hinner spela. I grupp så blir det lika lång förberedelsetid men speltiden blir längre vilket han ser som positivt.

Han tror också att eleverna lär av varandra och att även om han instruerar en elev så lyssnar även den andre och lär sig på det. Menar att det kan vara bra att höra instruktioner flera gånger, från olika håll och på olika sätt.

Även pedagog D menar att progressionen är snabbar ju mindre gruppen är.

5.7 Socialt

Pedagog A

”Att ha eleverna en och en är liksom tråkigt ur ett socialt perspektiv”

”jag kan se det att vissa grupper har utvecklats socialt fantastiskt, dom träffas kanske o så spelar dom tillsammans vid sidan om. det skapar liksom nya kompisar, nya kontakter va. och om dom trivs i den här gruppen så blir det en stark faktor att dom ska hit till varje pris.”

Pedagogen belyser två saker i det sociala sammanhanget.

Dels talar han om fördelen med att ha tre elever i samma ålder som träffas varje vecka. Det gör att man kan göra lektionen kul utifrån eleverna man kan skapa en trevlig stämning som gör att eleverna vill komma och träffa sina vänner. Fördelen är också att trummorna inte alltid måste stå i centrum. Eleverna känner att de får göra något tillsammans. Det tycker han är viktigt.

Pedagog B

har en nybörjargrupp på 6 elever som kommer och spelar fyrtiofem minuter varje vecka. I den gruppen spelar de mycket på övningsplatta. Undervisningen utgår mycket ifrån lek eftersom man spelar teknikövningar som lekar. Ofta spelar eleverna teknikövningar tillsammans. Att spela dessa övningar tillsammans och göra lekarna bildar en sorts teamkänsla som stärker gruppen. Han tycker sig se att det inte är så många utav hans elever som vill spela i orkestrar, band eller andra ensembler idag och har till och med exempel på elever som inte vill få låtar i läxa. Han säger att de vill lära sig kompen och sen är de nöjda. Pedagogen drar många paralleller till idrotten där det finns som han säger en social fostran som kulturskolan saknar. Kommer man till fotbollsträningen så förväntas man vara med. Här kommer man inte bara och kickar boll. Antingen ställer man upp och är med i laget eller inte.

Han brukar med denna nybörjargrupp göra så att de står två vid varje trumset och så delar han upp trumkompet i två delar. Han har märkt att när alla sex eleverna spelar tillsammans blir det maffigt. Lyckas han sen få alla att spela till en låt på Spotify så upplever han att många elever ser det som en kick!

”jag menar att idrotten säger att här kommer vi inte bara o kickar lite boll o sen skiter i, antingen så ställer man upp o är med i laget eller också är man inte... o dom har hittat en social fostran som vi saknar”

pedagog C

Generellt tycker han att spelglädjen och upplevelsen blir större i en gruppundervisning. Spelar man fyra till fem trummisar tillsammans så blir det väldigt mycket ljud och kraft i rummet. Pedagogen pratar om att om man lyfter ut en elev från en grupp för att ge den enskild undervisning så kan det uppstå problem. Det har hänt att eleven sett trumsetsundervisningen som en aktivitet där han får spela i grupp och träffa sina vänner. Plockar man ut eleven från gruppen för att gruppen är för heterogen så har eleven ibland undrat varför han ska komma bara tjugo minuter och helt plötsligt ska han spela själv också. Förstår han att det dessutom beror på att han inte är lika bra som de andra så kan det orsaka problem för elevens självförtroende och självkänsla. Om man ändå måste göra det så är det väldigt viktigt med föräldrakontakt.

Pedagog D

menar att de moment som han vill lära ut från början lika gärna kan göras i grupp. ”Det är ju trevligt”. Han talar om att elever på hans skola är generellt sett ointresserade av att spela i orkestrar och ensembler utanför undervisningen. Han tror det beror på blyghet och rädsla inför något okänt. Han tror att om man tog elever som hade haft instrumentalundervisning ihop och lät de börja i en orkester tillsammans så skulle det vara större chans att de skulle vilja. Har märkt en större ovilja bland elever som blivit undervisade enskilt att börja i orkestrar. I hans nybörjargrupp så känner han att de för tillfället är lite för många och att att det därför blir lite stimmigt. Han märker också att han får släppa tekniska problem som vissa inte fattar för att gruppen ska fungera. Men han anser också att det inte gör så mycket eftersom att det bara är en nybörjargrupp där fokus är på att de ska ha roligt.

5.8 Upplevelser

Pedagog A

menar att föräldrar idag styr sina barn för lite och låter barnen göra lite som dem vill. Vill de spela trummor får de, vill de spela fotboll så är det ok. Barnen testar många aktiviteter men problemet är att de bara testar aktiviteterna en liten stund innan de tröttnar. Därför är det svårt att få eleverna att hänge sig något fullt ut. Detta märker pedagogen idag på ungdomarna. Det är som att börja om på nytt hela tiden och eleverna hinner aldrig komma in i aktiviteten.

För att ha kvar eleverna på kulturskolan jobbar han mycket med att ge eleverna en upplevelse varje lektion. Han vill att när eleverna lämnar rummet ska de längta tillbaka till nästa lektion. För att lyckas med det bygger han upp lektionen efter gruppen och gör roliga saker ihop, där i bland: Spela till musik, göra små ensembler och spela enkla slagverksstycken. Pedagogen säger att han vill skapa god stämning genom upplevelse.

Pedagog B

talar mycket om att skapa en grupp känsla och få varje elev att känna sig delaktiga i gruppen. Pedagogen drar många paralleller till lagidrott där det är viktigt att känna sig behövd. Det vill säga att om jag inte hjälper till så blir gruppen lidande. Därför bygger han sin undervisning första året mycket på lekar och övningar som svetsar samman gruppen. Han menar att det ska vara kul att spela trummor, och att han har svårt att planera en lektion som är spännande och rolig på tjugominuterslektioner.

”det ska vara roligt att spela trummor helt enkelt. Så att det inte bara blir nån slags tandläkarbesök tjopp tjopp klart hejdå liksom så där.”

Pedagog C

menar att spelglädjen och upplevelsen är större i en grupp jämfört med enskilt. Spelar man i grupp blir det väldigt förlåtande. Man kan sitta och spela utan att det hörs när man spelar fel, vilket också kan vara ett problem då elever kan sitta och glida igenom utan att ha lärt sig det de ska. Att ha fyra personer som sitter och spelar ett komp tillsammans blir väldigt fett och roligt i sig och även om en elev inte har satt kompet helt så går den ändå därifrån med en känsla av att det var roligt på lektionen.

Vidare berättar han om ett koncept han hade på sin förra arbetsplats där han tog bort de två sista undervisningsveckorna på terminen och bildade storgrupper med eleverna. Där kunde eleverna spela till exempel slagverksensemble, eller skapa en grupp bestående av till exempel fyra trumset och sen bjöd de upp andra musiker som spelade gitarr, bas och sång, och spelade rocklåtar med fyra trumset. Han berättar att eleverna såg alltid fram emot de här två veckorna väldigt mycket.

Pedagog D

tycker sig se att många elever som börjar på kulturskolan slutar ganska snabbt. För att undvika detta försöker han så tidigt som möjligt ge dem en musikalisk upplevelse. Han menar att om eleverna kommer till ett trumrum tjugo minuter i veckan och lär sig några trumkomp och sen kommer på att det inte var något de gillade, så har de inte fått en ärlig chans. Han vill istället ha så mycket musik på lektionerna som möjligt.

I arbetet med de grupper som är mindre och på enskilda lektioner använder han mycket låtar från Spotify och cd som de får spela till, och med sin nybörjargrupp som han har går han in halva lektionen till orkestern och spelar övningarna med dem för att sätta saker i sitt sammanhang. Detta gör han även för att avdramatisera hela ”grejen med orkester” som många av hans andra elever är lite skeptiska till. Han menar att det är viktigare med den musikaliska upplevelsen än hög utvecklad teknisk färdighet men nämner även att det inte får glömmas bort bara för att man spelar och har kul.

Målet med undervisningen är att få eleverna att fatta hur kul det är att musicera och ibland ser han vissa elever som står och diggar och kan liksom inte stå still. Det ser han som ett bevis på att budskapet har nått fram.

”nä men jag känner att jag vill ge dom en chans o uppleva vad det är o spela musik /.../ komma in i ett musikaliskt sammanhang /.../ att spela trummor handlar ju inte om att gå till ett trumrum 20 minuter i veckan o spela trummor där inne /.. / har dom fått uppleva det så känner jag att då är det mer rättvist om dom kommer på att nej det här var inte vad jag ville göra.”

5.9 Spretiga grupper

pedagog A

Många menar på att gruppundervisning inte fungerar för att det aldrig går att få en tillräckligt homogen grupp. Detta håller inte pedagogen med om. Att vissa grupper är spretigare kunskapsmässigt än andra gör inget, man behöver inte alltid vara på samma nivå för att ha lektion ihop. Det som blir problem med en allt för spretig grupp är när man försöker följa någon spelboks progression. Då lär sig vissa elever kompen snabbare än andra. Pedagogen menar att man inte behöver stirra sig blind på spelboken. Man kan göra andra saker som utvecklar eleverna. Pedagogen påpekar dock att det händer ibland att grupperna blir allt för heterogena. Då brukar han vänta terminen ut och dela på dem alternativt dela upp så att de får enskilda lektioner och mindre tid.

För att göra gruppundervisningen så smidig som möjligt är det första året väldigt viktigt, menar pedagogen. Han fokuserar mycket på att lära eleverna grunderna så att de har en stabil grund att bygga vidare på. Om man är noggrann i början så får man igen det senare, menar han.

Ibland händer det att vissa elever vill bryta sig loss och fokusera på andra saker en vad gruppen vill. Då får man respektera det och låta eleven köra sitt race menar han. Det kan också vara så att man har en grupp där det är väldigt låg motivation och eleverna övar aldrig och så vidare. Då fokuserar han på att spela så mycket som möjligt under lektionerna och inte instruera så mycket.

Pedagog B

Pedagogen ser det första året som något slags grundår där man går igenom de mest väsentliga sakerna och inte går in alltför mycket i detalj. Eleverna ska spela mycket och nivåerna spelar inte så stor roll. Däremot säger han att ett år är på gränsen till vad man klarar av med en så stor grupp på sex personer. Efter ett år spretar gruppen för mycket för att undervisningen ska fungera. Det är heller inte så viktigt att alla elever gör lika mycket på varje moment. Om en elev har lärt sig sju komp från en trumbok och en annan bara har lärt sig två komp men förstått strukturen så gör det ingenting. För att underlätta gruppundervisningen så är det viktigt att matcha grupperna så att man sätter ihop elever med liknande svårigheter i spelet.

Om man tillexempel sätter två elever tillsammans där den ena har problem med koordinationen men fattar direkt och en elev som inte förstår men där koordinationen är på plats. Då blir det väldigt krävande undervisning för läraren.

Ett problem som kan uppstå med gruppundervisning är när eleven känner att den har misslyckats. Då är det viktigt att gå in som lärare och berätta för eleven att det inte är något misslyckande och att det bara är tillfälligt samt att eleven kommer ta igen det snart. Det kan tillexempel handla om att eleven inte är fullt motoriskt utvecklad. Om man som lärare tror att eleven inte förstår att den inte hänger med och försöker dölja det så bedrar man sig. Eleven förstår mycket väll när den inte hänger med. Om däremot eleven inte hänger med för att den inte över hemma så är det även i detta fall viktigt att tidigt gå in och våga ta diskussionen.

Man bör berätta för eleven att den måste öva och om eleven inte gör det så sinkas hela gruppen.

Detta skapar även en sorts lagkänsla.

Det finns en risk med gruppundervisning att man riktar all undervisning till mittenklungan av gruppen. Som pedagog måste man få med alla i undervisningen och ge det stöd som behövs oavsett nivå. Om man bara ser till mittenklungan så kommer de elever som har det lite svårare sluta för att de inte förstår och de som är begåvade slutar för att de blir understimulerade, menar pedagogen.

Pedagog C

För att undvika spretiga grupper är det jätteviktig att man är ”på hugget” i början . Om tre elever sticker iväg och en inte hänger med så kan det efter fjärde lektionen var rejält stor skillnad menar pedagogen. Därför är det viktigt att inte släppa igenom allt för mycket i början. Man måste vara petig! Om en elev inte hänger med i gruppen så är det väldigt viktigt med föräldrakontakt. Man måste förklara dels för eleven men också för föräldrarna att just i nuläget så är det svårt för eleven, men det är inget som säger att det alltid kommer vara det.

Grupper kommer alltid att vara lite spretiga och elever lär sig olika fort. Något som pedagogen har märkt är att om eleverna lär sig olika fort så blir man som pedagog ofta stressad för att eleven som har lärt sig kompet ska bli uttråkad. Detta behöver man inte bli, ofta gör det ingenting för eleven som lär sig snabbt. Man kan till exempel gå in och be eleven lägga till någon liten detalj så som accent på hihat eller liknande för att känna utmaning.

Varje år så använder pedagogen två veckor åt storgruppsundervisning. Under den tiden märker han vilka elever som passar ihop både socialt och nivåmässigt och gör grupper inför nästa termin utefter det.

Pedagog D

märker att i sin nybörjargrupp på 12 personer så blir gruppen väldigt spretig kunskapsmässigt. Men han säger samtidigt att det inte spelar så stor roll eftersom det bara är en ”testa på grupp”. Han menar också att det inte är av stor vikt att de lär sig i samma takt.

6. Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen inleds med tankar om tidsaspekten av gruppundervisning. Vad vinner eleverna på den förlängda tiden? Vidare tas det sociala sammanhanget upp. Vad får eleverna ut av att spela tillsammans ur ett socialt perspektiv? Därefter belyses problemet med att många grupper lätt blir heterogena och hur man kan förhålla sig till det. I de senare avdelningarna i kapitlet så tas den musikaliska upplevelsens vikt upp samt hur grupplektioner påverkar den tekniska progressionen. Som avslutning diskuteras vikten av att ha kvar enskilda lektioner och resultatet i förhållande till tidigare forskning. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning.

6.1 Tid

Lektionernas syfte har idag förändrats jämfört med för 10-20 år sedan. Eleverna övar inte lika mycket hemma och spelar inte lika ofta i något sammanhang utanför slagverkslektionen. Detta har gjort att lektionens fokus har ändrats från att vara ett tillfälle där läraren träffar elever och hjälper dem med att utvecklas till att vara det enda musikaliska sammanhang där eleven musicerar. Detta har gjort att fokus på lektionerna har flyttats från att utveckla eleverna musikaliskt till att lyckas hålla kvar dem och försöka peppa dem till att musicera. Att då ha 40 min på tre personer och spela tillsammans istället för tjugominuterslektion själv kan för att citera en informant ”bara vara positivt”. Här ser man fördelarna med gruppundervisning. Tidsvinsten är en anledning som ofta kom upp under samtal med pedagogerna. Som Becker (2012) skrev så tror jag att det bästa sättet att ha kvar elever på kulturskolan är att få dem att tillbringa så mycket tid där som möjligt. För att eleverna ska bli inspirerade och motiverade krävs snarare att det byggs upp en kultur där man är på skolan och hänger.

6.2 Det sociala sammanhanget

”Att spela trummor ska vara kul” sa en av informanterna. Detta var också en punkt som var återkommande i intervjuerna. Eleverna måste tycka att det ska vara kul att spela och lektionerna måste fungera som en stund där man träffar kompisar och längtar tillbaka till. Att eleverna känner att de hittat ett sammanhang där de trivs och vill vara kvar i är ett plus idag. En informant berättade om en grupp som hade en väldigt långsam progression och nivån var väldigt låg. Men det som fanns var en stark social gemenskap som gjorde att eleverna ville till varje pris komma till lektionerna även om det innebar mycket mer jobb med att fixa någon som körde och så vidare.

Som en pedagog beskrev det: Gruppen gör också att ”man slipper sätta trummorna i centrum hela tiden”. Man kan spela slagverksensemble och jamma på trumset.

I gruppundervisning kan man även få fram den gruppkänsla och gemenskap som ibland kan saknas bland instrumentalister som inte spelar i någon ensembleform. Ett utmärkt sätt att skapa gruppkänsla är att spela komp tillsammans. Att spela tillsammans första året ska handla om att ge ett intresse till barnen och ungdomarna och att göra det i grupp är lättare.

6.3 Spretiga grupper

Många pedagoger har som argument mot gruppundervisning att det är omöjligt att få till grupper som är homogena, och det stämmer nog att den helt homogena grupsammansättningen inte existerar. Det som pedagogerna i den här studien har påpekat flera gånger är att huruvida en grupp är homogen eller ej inte är så viktigt som man ofta tror. Alla elever behöver inte lära sig alla saker lika bra. Det är ok om en elev lär sig två trumkomp och en annan lär sig femton. Så länge eleven som bara lärde sig två komp har förstått principen så gör det absolut ingenting. De kompen kan eleven lära sig i ett senare skede. Och eleven som fattade direkt har fått många sätt att kompa med sig.

Många lärare som är emot gruppundervisning fokuserar på att eleverna ska lära sig ett visst antal moment, och det sätts mycket vikt vid utvecklingskurvan. Frågan är om det är detta som är viktigast?

En informant berättade att han hade fått ta över elever från andra lärare och studieförbund och liknande som hade blivit undervisade enskilt. Dessa elever hade kommit längre rent progressionsmässigt och kunde många fler komp än vad hans egna elever kunde. Men eleven hade inget sammanhang att sätta det i. Eleven hade svårt menade informanten att relatera kompen till musik. Att hitta mening med det man gör är viktigt. Hellre att man kan spela tre trumkomp väldigt bra till musik. Än att man kan spela alla komp från en spelbok men inte kan relatera det till musik. Detta är gruppundervisningens starka sida, att eleverna alltid måste anpassa sig och spela tillsammans med alla i rummet.

En av pedagogerna berättade en historia om en elev som hade ifrågasatt varför man alltid var tvungen att börja när läraren räknade in och i det tempot som läraren ville. Det var ju ingen annan där så hon kunde väl börja när hon ville menade eleven. Det hade hon helt rätt i. Är det ingen i rummet så behöver man ju inte anpassa sig. Men det funkar inte i grupp. Där måste man hela tiden spela tillsammans och man förstår vikten av time och samspel på ett tidigt plan.

För att undvika spretiga grupper är det av stor vikt att lägga en så stabil grund som det bara går, menar en av informanterna. Om man första året går igenom allt väldigt grundligt och övar in tekniken och noterna i grupp så blir det lättare sedan. Dels så ser man under det året vilka som passar ihop och dels vilka som är mer drivna än andra. Vikten av att ha en stabil grund togs upp av alla jag intervjuade. Detta ansågs vara det viktigaste för att skapa fungerande grupper i framtiden.

Många lärare är rädda för att elever som lär sig fort ska känna sig uttråkade och tröttna. Denna rädsla tycks ofta mer vara en rädsla från läraren än verklighet. Många gånger tycker eleven som fattar snabbt att det är helt ok att sitta och spela kompet eller momentet som man håller på med, och läraren kan komma in och ge en liten extra instruktion för att eleven ska kunna få en nivå till.

6.4 Musikalisk upplevelse

Som sagt slutar väldigt många elever kulturskolan idag efter bara något år och det är mycket konkurrens om ungdomarnas fritid. Att få snabba upplevelser och direkt feedback har i dagens samhälle blivit betydligt viktigare. Ta bara tv t.ex: program som för 15 år sedan skulle varit en timme långa får idag kortas ned för att publiken inte ska tröttna och zappa.

Den här mentaliteten och rastlösheten börjar även synas bland ungdomar på kulturskolan idag. Pedagogerna som jag intervjuat berättar om att de ser stor skillnad mellan ungdomarna idag och förut. På åttiotalet övade eleverna betydligt mer och som en informant sa, kunde man sitta en hel termin och spela övningsplatta innan man fick röra trumsetet. Idag är det väldigt svårt att motivera detta för nybörjare på trummor. För att eleverna ska stanna kvar och vilja fortsätta spela så måste läraren idag paketera in slagverksundervisningen i fint omslag. Läraren måste erbjuda låtar att spela till, han måste erbjuda snabba resultat. Eleverna ska känna att dom har gjort något ”ballt” på varje lektion. Informanterna pratar om detta på lite olika sätt. Bland annat så säger informant att eleverna ska gå ut från lektionen och längta tillbaka. En annan säger: ”jag vill ge dom en musikalisk upplevelse så tidigt som möjligt för att om jag har gett dom det så känner jag att det är mer rättvist om dom slutar”. Detta vittnar om att eleverna idag kräver mycket mer av läraren än att lära sig spela trummor. En informant säger att ha undervisning i dag 2012 utan att spela till låtar är totalt uteslutet. Eleverna tröttnar direkt.

I gruppundervisning har man bättre förutsättningar att skapa en musikalisk upplevelse än man har enskilt. Man kan använda gruppen som en ensemble och göra lekar som gör att t.ex teknik och anslag tränas. Att spela i grupp gör att det blir fett med väldigt enkla medel. Har man gruppundervisning så kan man dra nytta av gruppen och spela väldigt mycket musik väldigt tidigt i undervisningen. Som en informant berättade så har han en nybörjargrupp på 12 personer där han först spelar teknik på platta i grupp en stund. Sen går de in till orkestern som repeterar i rummet bredvid där de får spela ett trumkomp direkt på virveltrumma. Att kunna erbjuda sådana alternativ är guld värt för musik- och kulturskolan. Det får eleverna att direkt hitta glädjen i spelandet och se meningen med att lära sig tekniska moment.

Idag är det nog nödvändigt att tänka om lite på kulturskolorna. Att ha elever som kommer tjugo minuter i veckan är inte ett koncept som håller.

6.5 Teknik och progression

Det som alla pedagogerna var överens om var att progressionen på den tekniska färdigheten blev betydligt långsammare genom gruppundervisning. En lärare sa att man blir tvungen att släppa igenom vissa elevers tekniska problem för att låta gruppen gå i samma takt framåt. Helt enkelt blir tekniken lidande i gruppundervisning. Däremot kom det också upp tankar om att detta kanske inte gjorde så mycket och att det kanske bara var en annan väg att gå. En informant sa

” om en i en grupp sitter o inte hör va jag säger eller har svårt att utföra det så så måste jag släppa det därför att jag har annat o man måste o då hoppas man att det ... o där har jag upptäckt att ... i en

gruppundervisningsituation så har det ibland... dvs att tekniken blir lidande i gruppundervisning,/.../.....tekniken blir sämre men samtidigt så jag har inga belegg för att inte det rättar till sig sen

6.6 Vikten av att ha kvar enskilda lektioner

Att genomföra en studie om gruppundervisning på musik/kulturskola idag är känsligt med tanke på skolornas krav på nedskärning. Jag vill på inget sätt att denna studie ska användas som ett argument mot enskilda lektioner.

Enskilda lektioner är viktigt att ha kvar som alternativ och samtliga pedagoger som intervjuades var eniga om att för att undervisa elever på högre nivå så var enskilda lektioner att föredra.

Som en av pedagogerna sa så har vi idag en förmåga att glömma bort de som har det lite svårt men även de som är väldigt begåvade. Alla lärare jag pratade med var eniga om att de ville ha kvar enskilda lektioner till de allra mest begåvade eleverna. För att nå en riktigt hög nivå så behövs det enskilda lektioner. Endast en av informanterna pratade om att han hade två begåvade elever tillsammans men berättade då även att det fungerade för att de inte alltid var där samtidigt. Ibland var den ena av eleverna borta, och då kunde han jobba med moment som den andra hade problem med och vice versa. En informant hade på sin kulturskola infört extraplatser till de begåvade eleverna så att 3 personer kunde komma och få femtio minuters undervisning i veckan.

6.7 Resultat i förhållande till forskningsfrågorna

I början av studien var jag nyfiken på om gruppundervisning i slagverk kunde få elever mer motiverade till att fortsätta spela och om det var så att eleverna fick en större musikalisk förståelse av gruppundervisning.

Det som studien visat är att samtliga pedagoger vittnar om större musikalisk förståelse bland elever som haft gruppundervisning men att de har lägre teknisk färdighet de första åren.

Samtliga pedagoger i studien tycker sig se att elever som haft gruppundervisning har en större förmåga att applicera kunskaperna i ett musikaliskt sammanhang.

Att eleverna ser slagverksundervisningen som ett socialt sammanhang är också något som pedagogerna ser som positivt med gruppundervisning. detta stöds av Becker (2012) artikel om gruppkänslan bland homelever som valt att stanna på kulturskolan.

6.8 Förslag till fortsatt forskning

Att undersöka idrottens pedagogik i förhållande till musikpedagogiken är något jag hade velat undersöka mer. Därför skulle detta kunna vara ett förslag till fortsatt forskning. Även att undersöka hur man som pedagog kan förhålla sig till gruppen och hur man bygger upp en fungerande grupp är tankar som dykt upp under studien.

Referenser

Andersson, Ruben (2003)

<http://www.lararnasnyheter.se/chefledarskap/2003/04/15/fran-pedagog-musiktranare>

Patel, Rune. & Davidson, Bo. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: studentlitteratur.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Becker, Maria. (2012) *Tid, gemenskap och uthållighet gör skillnad!*

<http://www.orkester.nu/1328691358112214705709.dsp>

Carlsson, Jan. (2003). *En studie av ungdomars tankar och upplevelser kring en kommunal musikskola*. D-uppsats i musikpedagogik. Örebro Universitet: Musikhögskolan

Lidman, Nils & Johansson, Anders. (2005) *Instrumentalundervisning – enskilt eller i grupp?* Examensarbete. Göteborg: Musikhögskolan i Göteborg.

Olsson, Bo Ingvar. (1994). *Det divergenta tänkandets plats i kommunala musikskolans instrumentalundervisning på låg- och mellanstadiet Del 1*. Göteborg: Musikhögskolan, Göteborgs universitet.

Rostwall, Anna-Lena & West, Tore. (1998). *Handlingsutrymme: om utvecklingsarbete i musikundervisning*. Stockholm: KMH förlag

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd. (november 2012) www.smok.se

Bilagor

Som stöd under intervjuerna användes dessa frågor som en mall att falla tillbaka på. Frågorna ställdes aldrig direkt utan användes som ett stöd till det flytande samtalet.

Intervjufrågor.

Berätta lite kort om din erfarenhet som lärare

Vill du berätta om dina erfarenheter av gruppundervisning för nybörjare?

Hur länge har du undervisat i grupp?

Vill du berätta om första gången du hade gruppundervisning?

Vad fick dig att börja med gruppundervisning?

Vad fokuserar du på det första året/åren? Vad har du för mål?

Vilka moment tycker du är viktigast att eleverna får med sig? Upplever du att gruppundervisning underlättar eller försvårar att nå dit?

Vilka moment gynnas av gruppundervisning? Vilka försvåras?

Märker du någon skillnad i elever som har spelat enskilt första året kontra de som fått gruppundervisning? Vilka?

Märker du någon skillnad i elevernas timing, puls, teknik och samspel. Om de har undervisats i grupp gentemot enskilt?

Märker du någon skillnad i motivationen bland elever som undervisas i grupp/ enskilt första åren?

Hur gör du om en grupp blir alltför heterogen?

Händer det att du plockar ut elever till enskild undervisning och i så fall varför?

Upplever du att elever som haft gruppundervisning till en början är mer eller mindre benägna att spela utanför undervisningstillfället?